

## חלב

הגדרה **אסור לאכול חלב (בעין שומן) של בהמה טהורה** (הסוגיות בחולין פרק ז).

**בפירוש "חלב"** נחלקו הראשונים: הרמב"ן (ויקרא ג-ט בתחילתו) סובר שבלשון הקודש "חלב" הוא האסור ו"שומן" הוא המותר. אך רש"י (חולין מה: ד"ה כל חלב) סובר שבלשון הקודש השם "חלב" כולל גם את האסור וגם את המותר, ורק בלשון חכמים מכנים "שומן" את המותר.

**מהותו של חלב** (האסור) שונה ממהותו של שומן (המותר), שהם שונים בטבעם (רמב"ן ויקרא ג-ט ד"ה ואם כן), ואדם בקי יכול לברר אם החתיכה היא חלב או שומן (רש"י כריתות יז: ד"ה אפשר).

מקור וטעם **מקורו מהפסוקים** (ויקרא ז-כג, כד) "כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו. וחלב נבילה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא תאכלוהו" ומהפסוק (ויקרא ג-יז) "כל חלב וכל דם לא תאכלו".

**בטעם האיסור** חידש החינוך שהוא להרחיק מאיתנו מאכלים מזיקים (קמז ד"ה כבר).

**מהות האיסור** הוא ההנאה שהגיעה לאדם (תוצאה), ולא המעשה שהאדם עשה (פעולה)<sup>1</sup> (הגר"ש שקאפ יבמות לז ד"ה וע"כ, קובץ שיעורים ח"ב כג-ו).

**במניין המצוות** נמנית כמצווה אחת, אע"פ שאזהרתה נכפלה (ספר המצוות לרמב"ם לא תעשה קפה).

פרטי הדין **חלב היה מותר**. וביאר הגר"ח שהחילוק בין חלב חיה לחלב בהמה אינו בחלב עצמו (האם הוא חלב בהמה או חלב חיה), אלא בבהמה והחיה כולה (האם היא חיה או בהמה) (הגר"ח על הרמב"ם שחיטה יב-ט ד"ה והנראה).

**בקרבתות** - יש מהחלבים שקרבים לגבוה. המגיד משנה (מאכלות אסורות ז-ה) כתב שכל החלבים הקרבים לגבוה חייבים עליהם כרת, וכל אלו שאינם קרבים לגבוה אין חייבים עליהם. אך הרמב"ן (ויקרא ג-ט ד"ה ואם כן) כתב שאין הדבר תלוי בקרבתות אלא בשמו, שכל הנקרא חלב נאסר אע"פ שאינו קרב (כגון החלב שעל הטחול), וכל שאינו נקרא חלב מותר אע"פ שקרב (כגון אליה).

**שליל** - שחט בהמה ונמצאת כשרה, ונמצא בתוכה שליל חי ששלמו לו חודשיו, שדינו שניתר בשחיטת אימו ואין צריך שחיטה - הרמב"ם (מאכלות אסורות ג-ג) כתב שחלבו אסור וחייבים עליו. אך רוב הראשונים כתבו שחלבו מותר, שנאמר (דברים יד-ו) "וכל בהמה וגו' אותה תאכלו", ודורשים: מכל בבהמה תאכלו (ראב"ד שם, מנחת חינוך קמז-א [ה]).

ערכים קרובים **ערכים קרובים:** בשר אדם, בשר בחלב, דם, טריפה, נבילה.

<sup>1</sup> בגדריהם של איסורים בפעולה ואיסורים בתוצאה, החילוק והנפק"מ ביניהם, הארכנו בערך איסורים בפעולה ואיסורים בתוצאה.